

AMERSFOORT EN OMSTREKEN

Afdelingsfunctionarissen

Bestuur

Voorzitter: vacature
Secretaris: Gerrie Overweel e-mail: secretaris-aft@ngv.nl
Penningmeester: Thijs van Veen
tel. 033-4726015 e-mail: penningmeester-aft@ngv.nl
Lid: Marcel van de Krol
tel. 033-4945110 e-mail: evenementen-aft@ngv.nl
Lid: Nico van Kesteren
tel. 06-13224239 e-mail: nkesteren@hotmail.com

Afdelingsafgevaardigden

Afgevaardigde: Thijs van Veen, voornoemd
Plaatsvervanger: Gerrie Overweel, voornoemd

Lezingen en Activiteiten

Coördinator: Marcel van de Krol, voornoemd

Afdelingsblad

Hoofdredacteur: Thijs van Veen, voornoemd
Redactieadres: nieuwsredacteur-aft@ngv.nl
Eindredacteur: Jelle Kaastra
tel. 030-6962934
Redacteurs: Marcel van de Krol, voornoemd
Freja Schuitemaker-Frankefort
tel. 033-4947948 e-mail: fschuite@xs4all.nl

PR-ondersteuning Freja Schuitemaker-Frankefort, voornoemd

Website www.ngv-afdelingen.nl/aft/

Webmaster Lex van der Linden, e-mail: lvdlinden@upcmail.nl
en Gerrie Overweel, voornoemd

Facebook facebook.com/genealogie.ngv
facebook.com/groups/809009970063112

Omslag: Een 135 jaar oude doopjurk. Foto: Jelle Kaastra. Zie ook blz. 8.

AMERSFOORT EN OMSTREKEN

Uitgave van de Nederlandse Genealogische Vereniging Afdeling Amersfoort en omstreken opgericht 18 december 1971

Verschijningsgebied de gemeenten Amersfoort, Baarn, Barneveld, Bunschoten, Ede, Eemnes, Ermelo, Harderwijk, Leusden, Nijkerk, Putten, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Soest, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Wageningen, Woudenberg en Zeist. Oplage 320.

Jaargang 33

januari 2024

nummer 1

Van de redactie

Naast de gebruikelijke artikelen hebben we in dit nummer diverse leuke bijdragen. Irene Stok schrijft over haar betovergrootvader Luite Bos die zijn leven als zwerver en bedelaar eindigde. Ina Budde schrijft over haar favoriete voorouder Judith Brosius. Favoriet vanwege haar mooie naam. Marcel van de Krol doet verslag van de emigratie van Geurt van de Krol en zijn gezin naar Amerika. De reis naar Amerika is heel anders verlopen dan Geurt zich had voorgesteld. In een ander artikel van Marcel blijft hij dicht bij huis: Aart van de Krol woonde in Maartensdijk. Freja Schuitemaker-Frankefort vond een trouwakte in Amersfoort waarin een Frankefort werd genoemd. Nieuwsgierig als zij was naar de reden van iemand om vanuit Noord-Brabant naar Amersfoort te gaan, is zij op zoek gegaan in de archieven. Gert Hemstede vraagt hulp bij zijn onderzoek naar de familie Van Groenestein. In het voorjaar van 2024 is er wederom een cursus stamboomonderzoek voor beginners. Plaats en data zijn nog niet bekend, maar men kan zich wel reeds aanmelden. Ons oud-afdelingsbestuurslid Cor van Rooij is op 17-11-2023 overleden: in dit nummer een in memoriam. De redactie wenst u alle goeds in 2024. Ook in 2024 stelt de redactie uw bijdragen bijzonder op prijs. De lezers doen dat ongetwijfeld ook. Voor de liefhebber: er is nog een vacature van redactielid.

Thijs van Veen, hoofdredacteur

Colofon

AMERSFOORT EN OMSTREKEN verschijnt in januari en september. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de ondertekende stukken. Bij overname van gegevens uit deze uitgave wordt men verzocht de bron te vermelden.

Kopij voor het volgende nummer gaarne vóór 1 augustus 2024 inleveren

Voor nadere instructies zie

www.ngv-afdelingen.nl/aft/wp-content/uploads/2022/08/instructies-voor-auteurs.pdf

AMERSFOORT EN OMSTREKEN wordt gratis aan de leden van de afdeling toegezonden. Anderen kunnen zich abonneren door betaling van € 10,- per jaar. Hiervoor krijgt men een factuur van de (landelijke) NGV.

Opmaak: L^AT_EX – Druk: Torendruk, Nijkerk

Lezingen & Activiteiten

Genealogische activiteiten in de regio

Een overzicht van de bijeenkomsten voor de komende periode. Alle bijeenkomsten van onze NGV-afdeling vinden – tenzij anders vermeld – plaats in

”De Koningshof”,

Blekerij 33, 3831 CT in Leusden

naast de parkeergarage van winkelcentrum ”De Hamershof”

Onze middagbijeenkomsten beginnen om 14.00 uur en de avondbijeenkomsten beginnen steeds om 20.00 uur. De zaal is ’s middags open vanaf 13.30 uur en ’s avonds vanaf 19.30 uur zodat u in de gelegenheid bent om met de leden van het bestuur of de andere aanwezigen van gedachten te wisselen onder het genot van een kopje koffie of thee. De consumpties zijn voor eigen rekening. In de hal kunt u zelf de consumpties bestellen. De PR-afdeling verzorgt een informatietafel. Al onze bijeenkomsten zijn voor iedereen, leden van de NGV en belangstellenden, vrij toegankelijk.

De activiteiten van de Oudheidkundige Vereniging Flehite (OVF) en de HCC!genealogie in onze regio zijn afzonderlijk vermeld. Omdat sommige activiteiten van de OVF en de HCC! pas in een laat stadium bekend zijn, verdient het aanbeveling om daarvoor regelmatig hun websites te raadplegen:

- <http://www.historisch-amersfoort.nl>
- <http://amersfoort.hcc-utrecht.nl>

De activiteiten van HCC!genealogie zijn voor NGV-leden gratis toegankelijk. De OVF kan aan niet-leden een toegangsprijs vragen. Wij adviseren u in die gevallen altijd duidelijk te kennen te geven dat u komt als lid van de NGV!

Datum	Maandag 15 januari 2024	De Koningshof – NGV
Tijd	van 14.00 tot 16.00 uur	
Plaats	De Koningshof, Leusden	
Onderwerp	427 mannen opgepakt	
Spreker	Paul Welling	

De directe aanleiding voor de Februaristaking in Amsterdam en omstreken waren de razzia's, waarbij op 22 en 23 februari 1941 427 jonge joodse mannen met grof geweld door de Duitsers waren opgepakt. Eerder al kreeg de joodse bevolking van Amsterdam te maken met intimidatie, vernielingen en terreur. Dat was het begin van de Jodenvervolging in Nederland.

Gesteund door Duitse militairen leefde de WA zich uit op joodse stadsgenoten, wat meer dan eens tot gevechten leidde. Bij zo'n gevecht op 11 februari 1941 kwam de Waman Hendrik Koot (1898–1941) om het leven. Toen er op 19 februari in de joodse ijssalon Koco gevechten ontstonden waarbij de Duitse politie met ammoniakgas werd bespoten, waren de rapen gaar met als dieptepunt de razzia's van 22 en 23 februari.

Onder de 427 gevangenen die in Amsterdam werden opgepakt bevonden zich de broers Izak en Jacob Swaab. De broers belandden in verschillende concentratiekampen.

Na afloop van de lezing is er onze nieuwjaarsreceptie.

Datum Donderdag 15 februari 2024 **De Koningshof – NGV**
Tijd van 20.00 tot 22.00 uur
Plaats De Koningshof, Leusden
Onderwerp Het transport van mijn grootouders naar Sobibor
Spreker Jolanda van Rij

Een mysterieuze foto, de film Süskind, een lezing van Jules Schelvis, een heldhaftige studente, als koerierster actief in het verzet, en de gesprekken met tante Tons: zij vormen maar enkele momenten uit de zoektocht van Jolanda van Rij die zij ondernam om meer te weten te komen over de jeugd van haar moeder. De 8-jarige Clara wist met hulp uit de handen van de Duitsers te blijven en als één van de weinigen van haar Joodse familie de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog te overleven. Moeder zelf wilde niet veel loslaten over haar 'verloren' familie. De zoektocht van Jolanda leidt haar langs de jonge jaren van haar moeder in Middelharnis, gedwongen verhuizing, heldendaden, verraad en de warme Friese families die moeder Clara hielpen de oorlog te overleven. Jolanda ontmoet bijzondere mensen, maar wordt door het achterhalen van haar familiegeschiedenis ook een completer mens. Actueel ontdekt zij de gevolgen van de overerfbaarheid van oorlogs-trauma over generaties heen en de invloed van het Naziregime op haar familiestamboom.

Datum Woensdag 13 maart 2024 **De Koningshof – NGV**
Tijd van 14.00 tot 16.00 uur
Plaats De Koningshof, Leusden
Onderwerp Het kadaster
Spreker Tonnie (A.J.M.) Peters

Het Kadaster registreert sinds 1832 alle zakelijke rechten op onroerend goed. Alle wijzigingen in percelen, rechten en rechthebbenden zijn al die jaren vastgelegd. Hiermee biedt het Kadaster een schat aan (historische) informatie.

Tonnie Peters is beheerder van het Kadaster Bedrijfsmuseum. Hij is vanaf 1976 werkzaam bij het Kadaster. Hij vertelt over het huidige Kadaster en zijn geschiedenis. Daarnaast wordt het raadplegen van de kadastrale informatie toegelicht.

Datum Donderdag 18 april 2024 **De Koningshof – NGV**
Tijd van 20.00 tot 22.00 uur
Plaats De Koningshof, Leusden
Onderwerp DNA voor dummies
Spreker Annelies (J.E.M.H.) van Bronswijk

Wij beginnen de avond met een afdelingsledenvergadering. De agenda van deze ALV en het verslag van de vorige ALV (d.d. 16-11-2023) zullen tevoren door de secretaris van onze afdeling per e-mail naar de leden verzonden worden.

Daarna volgt de lezing DNA voor dummies.

De Regterder der Stadt Amst. Foot
 verbeedende de beten Gorgenters &
 int Burgermeesters, omme te examineren
 Gte overleggen, of huns de Verformende
 Gtekenoorderb, G die was G Disfabetz
 Gaf Finne Gide Rommes combinieren
 alsmede es orde te bevanen, hoo die
 seve Collegies f sij gecombineet ofte
 apart sonder comen, worder gecogteet
 G bedient, dat was abase maken
 G rapport van, Datus des 20^{de}
 G septembes 165 d.

Agenda van de bijeenkomsten van:

HCC!genealogie, werkgroep Amersfoort – Elke derde maandag van de maand in het Kerkelijk Centrum De Brug, Schuilburgerweg 2, 3816 TB in Amersfoort. Openingstijden: van 19.30 tot 22.00 uur.

Hier kunt u terecht voor al uw computervragen, ook niet-genealogische. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de HCC-website <http://amersfoort.hcc-utrecht.nl>.

Van uw vice-voorzitter

door Thijs van Veen

In de ALV van donderdag 16 november 2023 is Nico van Kesteren benoemd tot afdelingsbestuurslid. Maar na het vertrek van Peter Dijs, in de ALV van donderdag 13 april 2023, hebben we nog geen nieuwe afdelingsvoorzitter. Belangstellenden en liefhebbers voor deze functie kunnen zich bij het afdelingsbestuur aanmelden.

Op zaterdag 28 oktober 2023 was er wederom een bijeenkomst van Amersfoort Aangenaam in de Joriskerk in Amersfoort. Deze bijeenkomsten zijn drie keer per jaar.

De Algemene Vergadering van de NGV, op zaterdag 18 november 2023 in Odijk, is akkoord gegaan met de plannen van het Hoofdbestuur voor 2024. De contributie blijft ongewijzigd. De algemene kostenstijging kan worden opgevangen door te verwachten meevallers. In de Algemene Vergadering is ook besloten om de educatieve activiteiten (cursussen, workshops, algemeen bruikbare lezingen e.d.) planmatiger en beter verspreid over het land te gaan aanbieden. Daarbij zal steeds meer online be-

schikbaar komen. Het aanbod zal worden gepresenteerd onder de naam NGV Academie. De organisatie van de verschillende activiteiten blijft een zaak voor de (regionale) afdelingen. Op dit moment kennen we naast de cursussen voor beginnende en ervaren genealogen al workshops op het gebied van DNA en Kadastergebruik. Gedacht wordt aan een uitbreiding met bijvoorbeeld workshops Zoeken in Duitsland, Zoeken in Vlaanderen, Zoeken in de Middeleeuwen, Werken met GensDataPro, Werken met Aldfaer, Blogs Schrijven, Eigen Website Bouwen, Een boek Schrijven e.d. Het zal tijd vragen om zo'n breed aanbod te realiseren.

Op donderdagavond 14 december 2023 was de laatste online talkshow Boeren, Burgers en Buitenlui. De NGV zal de talkshow voortzetten onder eigen naam en in een aan-

gepaste opzet. Het is de bedoeling om in februari 2024 te starten met een nieuwe reeks.

Onze afdeling Amersfoort en omstreken wil weer beginnen met een maandelijks voorouderspreekuur. Via de digitale nieuwsbrief informeren wij u over plaats en tijd. Hierbij is natuurlijk ook behoefte aan ervaren genealogen die anderen op weg kunnen helpen. De ervaren genealogen kunnen zich hiervoor bij het afdelingsbestuur aanmelden.

Onze eerstvolgende bijeenkomst is op maandagmiddag 15 januari 2024, in De Koningshof in Leusden. Na de lezing van Paul Welling biedt het afdelingsbestuur u ter ere van het nieuwe jaar een drankje en een hapje aan. Wij verwelkomen u graag.

Namens het afdelingsbestuur wens ik u alle goeds voor 2024.

Oude belastingregisters en genealogie

Lezing door mr. A.H.G. Verouden op 18 september 2023. Gerrie Overweel doet verslag.

Na de opening door waarnemend voorzitter Thijs van Veen luisterden we met belangstelling naar het verhaal van de heer mr. A.H.G. Verouden. Hij is oud-belastinginspecteur en kan dus veel vertellen over het thema: Oude belastingregisters en genealogie.

Wat zijn oude belastingarchieven? Wat werd er beschreven? Er zijn archieven van vóór 1795. De gemeenten beheerden de oude belastingarchieven omdat zij overzicht hadden over de gemeente. Wanneer gemeenten later fuseerden gingen de archieven mee naar de nieuwe gemeente. Althans als zij aanwezig zijn geweest.

Zeker als er veel inwoners zijn met 'gewone' namen kan het lastig zijn oude gegevens vast te stellen. Mede dankzij belastingregisters kunnen soms nieuwe feiten worden vastgesteld en voorouders worden gevonden.

Soms verandert een familienaam maar geeft de woning, het beroep, de ligging van de woning of omgeving de doorslag om te ontdekken om welke familie het gaat en dus ook wat belasting betreft.

Aan de hand van een aantal voorbeelden vertelde de heer Verouden hoe via registers namen gevonden werden en in welke jaren men betaald had. Welke bedragen men betalen moest in geld of in natura hangt af van de omstandigheden of persoonlijke inkomsten. Het is ook belangrijk te zoeken naar boedelbeschrijvingen, omdat daarin het bezit van de familie beschreven werd.

Helaas moet er nog steeds per gemeente, historische vereniging of per provincie gezocht worden en bestaat er nog geen landelijk overzicht van belastingregisters.

Er zijn kohieren (belastingregisters) die goed gedocumenteerd zijn en waar men

waardevolle informatie kan vinden. Soms beschreven op naam van het huis of soms op naam van de eigenaar. De naam van het huis is belangrijk om te weten omdat de eigenaar overleden kan zijn en bv. de zoon of weduwe nog in het huis woonde. Mogelijk is ook dat een eigenaar meerdere huizen had waarover hij belasting moest betalen.

Mensen die enig bezit hadden, brachten hun renteopbrengsten ook wel naar de kerk om zo iets voor de armen te kunnen betekenen. In de Middeleeuwen had de kerk deze opbrengsten hard nodig om te kunnen functioneren.

Bronnen met informatie: Op de website www.hogenda.nl is een aantal belastingregisters geplaatst. Het boekje *Van woenen en kapoenen* van Yvonne van Welie beschrijft welke belastingen er waren. Ook het boek *Alva en de tiende penning* (de Tiende Penning was een omzetbelasting van 10% op de verkoop van roerende goederen (eten en drinken, kleding enz.), identiek aan die in de Spaanse landen) geeft een duidelijk overzicht van de diverse belastingen.

Na afloop werd er nog gebruik gemaakt van de gelegenheid om vragen te stellen.

Geneaknowhow

Lezing door Paul Balm op 11 oktober 2023. Gerrie Overweel doet verslag.

Digitale Bronbewerkingen Nederland en België is de meest bekende site van het platform geneaknowhow.net. Uitgebreide informatie kregen we deze bijeenkomst van de heer Paul Balm. Hij werkt mee aan deze mooie website en is voorzitter van de in 2009 opgerichte Stichting Geneaknowhow. De site wordt gerund door vrijwilligers en is vrij van reclame.

Hij vertelt: Familiegegevens opzoeken gaat niet vanzelf, je moet er moeite voor doen. Daarom is deze site ontstaan en al ruim 25 jaar actief. De site biedt ondersteuning en maakt het onderzoek makkelijker.

Wie de site bezoekt ziet al snel 7 buttons met daarachter wat men er kan vinden:

- *Digitale bronbewerkingen Nederland en België*, oude registers overzichtelijk bij elkaar gebracht, zodanig dat het voor de onderzoeker thuis en via internet makkelijk zoeken is.
- *Geneascrip*t, bewerkingen van bronmateriaal, variërend van een index tot volledige transcriptie.
- *Van papier naar digitaal*, ongeveer 338.000 afbeeldingen van genealogische

bronnen.

- *FAQ Genealogie Benelux* met vragen en antwoorden en achtergrondinformatie.
- *Regelgeving in de Nederlanden*, landelijk maar ook vaak regionaal gebonden.
- *Genealokaal* gaat naar twee cursussen. Het betreft natuurlijk zelfstudie. Bij de cursus paleografie krijg je in twaalf lessen informatie over wat je leest of hoe je het moet lezen. De tweede cursus is Middel-euws Latijn. Heel nuttig omdat de lessen woorden bevatten die in registers vaak gebruikt worden, of teksten die soms helemaal in Latijn werden geschreven.
- *Het verleden in beeld*, met veel beeldmateriaal over verzamelingen, beroepen enz. ter illustratie van een familiegeschiedenis.

Op deze site zijn heel veel registers en overzichten te vinden per provincie of per plaats gerangschikt. De site bevat heel veel informatie, met een zeer grote gevarieerdheid.

Het is een site die heel bruikbaar is en niet gemist mag worden. Zeker de moeite van het bezoeken waard.

Tienminutenpraatjes

Gehouden op 16 november 2023. Gerrie Overweel doet verslag.

Drie leden hebben zich aangemeld om iets te vertellen.

Dooptjurk

Jelle Kaastra vertelt over een 135 jaar oude dooptjurk in de familie.

Detail van de dooptjurk. De hele dooptjurk staat afgebeeld op de voorpagina van dit nummer. Foto Jelle Kaastra

Hoe het begon. De familie woonde in Lemmer, lokaal aangeduid als De Lemmer. Rond 1870–1880 werden vier kinderen geboren. De laatste twee waren een tweeling, daar moest een extra dooptjurk voor gemaakt worden.

De dooptjurken bleven in de familie, twee dochters erfden elk een dooptjurk. Veel kinderen en (achter-)kleinkinderen werden vervolgens gedoopt in een van deze dooptjurken.

Afgelopen maand is er weer een baby in deze dooptjurk gedoopt. De beide jurken zijn nog steeds in de familie. Het is een bijzon-

der bezit waar veel verhalen over te vertellen zijn. Na het verhaal wordt de dooptjurk getoond. Deze bestaat uit twee delen. Een gesmukt bovenlijfje en een lange rok.

Er volgt een verhaal over een aantal voormoeders en -ouders en hun leven in de Aalsmeerse geschiedenis.

Via het zaad van Karbaat naar de onbekende soldaat

Robert Filippo vertelt over zijn voorouders Filippo. In 1751 was zijn voorvader Cornelis Filippo predikant in Amersfoort, dat is de link met deze omgeving. De familie heeft op meerdere plaatsen gewoond.

Het onderwerp van zijn presentatie is: *Via het zaad van Karbaat naar de onbekende soldaat*. Het gaat over onderzoek naar de onbekende vader. Het kwam nogal eens voor dat de vader onbekend was. Zeker in de *soldatenwereld*.

Op een gegeven moment werden zeven kinderen Filippo na de doop ingeschreven met de familienaam Hoofd. Was hier sprake van een onbekende vader? Hoe kun je die vinden? Zijn er nog mogelijkheden? Ja, als mensen meewerken kan dit. Er zijn tegenwoordig DNA-testen en andere methodes waarmee men onderzoek kan doen. Met een beetje geluk zijn er resultaten te boeken. Robert Filippo geeft hier ook een avondvullende lezing over.

Genealogische apps

John Glaser vertelt over genealogische apps. Om apps te downloaden is er een keuze tussen de appstore van Apple en van Android. Er zijn veel verschillende programma's die een app hebben, er komen steeds nieuwe apps bij. Juist ook voor de genealogie. Oudere programma's hebben nog

geen app. Als een app is geïnstalleerd, bijvoorbeeld op je telefoon, kun je met een gedcom veel gegevens van je stamboom overzetten.

Een chromebook is ook handig in gebruik, die is goedkoper dan een laptop, makkelijk in gebruik en eenvoudig mee te nemen. Heeft een groter scherm dan een telefoon.

De Family Gem app heeft veel mogelijkheden, maar werkt alleen op Android en is op een gegeven moment 'vol' en doopgegevens worden niet herkend (wel geboortedata), dat is een nadeel.

Voor de liefhebber zijn er tal van mogelijkheden om met apps en programma's te werken. Vaak zijn de programma's gratis.

Oud-bestuurslid Cor van Rooij overleden

door Thijs van Veen

Op 17 november 2023 is ons oud-bestuurslid Cor van Rooij overleden. Cor bereikte de leeftijd van 80 jaar, hij overleed zes dagen vóórdat hij 81 zou worden. Hij was slager van beroep. Cor was bestuurslid van onze afdeling van 19-4-2006 tot 15-9-2013.

Hij vervulde de functie van algemeen bestuurslid. Met name bij de viering van het 40-jarige bestaan van onze afdeling, op zaterdag 10 december 2011 in Hofje 'Armen de Poth' in de Pothstraat in Amersfoort, had Cor een prominente rol (zie de foto op pagina 50 in ons afdelingsblad van april 2012,

hieronder opnieuw geplaatst).

Behalve bestuurslid van de NGV afdeling Amersfoort en omstreken was Cor ook bestuurslid van HCC!genealogie. Cor heeft heel veel gedaan voor HCC!genealogie. Hij is altijd adviseur geweest, en daarnaast ook nog een aantal jaren penningmeester. Verder heeft hij voor HCC veel evenementen georganiseerd zoals HCC! Digitaal en de HCC Kennisdag. Hij was al twintig jaar binnen de HCC de steun en toeverlaat op de landelijke bijeenkomsten en HCC!genealogiedagen in het land. Hij is postuum benoemd tot lid van verdienste van de HCC. Zie ook HCC!genealogie - Cor van Rooij overleden.

Hij ruste in vrede. Wij wensen zijn vrouw Katja en zijn kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen veel sterkte toe.

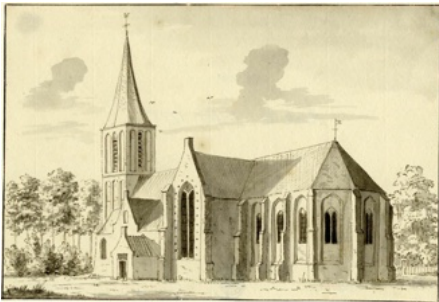
Judith Brosius

door Ina Budde-Korver

“What’s in a name? That which we call a rose by any other name would smell as sweet.” Aldus Shakespeare. En hij had natuurlijk gelijk, maar toch. . .

In een kwartierstaat vol Annetjes, Jannetjes en Marretjes springt een naam als Judith Brosius er wel uit en spreekt tot de verbeelding (althans bij mij). Hoe zou zij er hebben uitgezien? Dat zullen we nooit weten, maar wel hoe zij aan haar mooie naam is gekomen.

Judith werd als één van de elf kinderen van het echtpaar Jacob Brosius en Marigje/Marrtje Griffioen geboren in Oudhuizen. Samen met haar tweelingzusje Willemijntje werd zij 25-12-1785 in Wilnis (N)ederduits (G)ereformeerd gedoopt. Getuigen (peet) waren de beide grootmoeders: Willemijntje van Eijck en Judith van Dam. Zij werd dus vernoemd naar haar oma van vaderskant.

NG kerk Wilnis 1725, cat. nr. 200959/coll. Het

Utrechts Archief

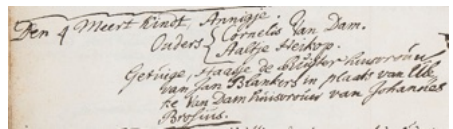
Judith (of Uleke?) van Dam

Ook genoemd Uleken, Ulleke, Judith, Judik, Judic.

Volgens het NG lidmatenboek van De Meern werd Uleken van Dam 22-7-1740 aangenomen als lidmaat door belijdenis. In het trouwboek werd haar ondertrouw vermeld: 14 nov. 1745 Johannes Brosius J.M.

geboortig van Everdingen en Uleke van Dam J.D. geboortig van Jaarsveld, hebben alhier drie agtereenvolgende zondagen haare huwelijksche proclamatie in de kerke van de Meern gehad, en getrouwt te Jaarsveld.

En dat blijkt een genealogisch probleem te zijn. De dtb-boeken van Jaarsveld werden in september 1787 door Pruisische soldaten ontvreemd uit de woning van dominee Kooij. De eerwaarde bracht een bezoek aan zijn familie in Maassluis, toen de Pruisische troepen door Jaarsveld trokken en uit zijn huis het een en ander meenamen, onder andere twee kastjes waarin de complete kerkelijke administratie van de gemeente Jaarsveld werd bewaard. Toen deze boeken niet meer boven water bleken te komen, is er in 1788 een reconstructie gemaakt op basis van doopboeken van omringende plaatsen over de periode van ca 1700-1787. Dit boek betreft alleen in 1787 nog levende mensen, en helaas is daarin noch de doop, noch het huwelijk van Uleke van Dam te vinden. Wel zijn er gegevens over een Cornelis Jacobs van Dam, getrouwd met Aaltje Joostdr Heijkoop. Bij de doop in Lopik van één van hun kinderen: Cornelia 23-7-1754, was Uleke van Dam getuige. Bij de doop van Annigje 4-3-1759, was getuige Haasje de Ruiters, huisvrouw van Jan Blanken, voor Uleken van Dam, huisvrouw van Johannes Brosius. Waarschijnlijk was deze Cornelis haar broer, en heette hun vader Jacob van Dam.

Doopinschrijving Annigje van Dam, NG doopboek

Lopik, 4-3-1759

Links: Stadsdam te De Meern 1775–1785, cat. nr. 107533/coll. HUA; rechts: Stadsdam te De Meern ca 1920, cat. nr. 89475/coll. HUA

In het trouwboek van Lopikerkapel wordt melding gemaakt van ondertrouw op 16-11-1709 en huwelijk aldaar van Jacob Cornelisz van Dam j.m. van Druten en Jannetje Berents van Langerak j.d., beiden wonende in Jaarsvelderkapel. Helaas ontbreken alle verdere gegevens over dit echtpaar, maar zij zullen wel de ouders zijn geweest van Uleke van Dam, die zich later Judith is gaan noemen. Omdat zij die naam mooier vond?

Ambrosius, Brosis, Brosius

Rond 1700 verliet Joost Brosis zijn geboorteplaats Mierlo, waar hij 26-3-1682 RK als Judocus werd gedoopt. Zijn ouders waren Ambrosius Peeters en Anne Franssen. En Ambrosius Peeters (Petrus) was een zoon van Petrus Ambrosius en Ida N.N.

Joost Brosis j.m. van Mierlo trouwde 26-12-1701 te Everdingen met Aaltje Hendriks van den Blink, die 25-8-1677 NG werd gedoopt als dochter van Hendrik Janse van den Blink en Loijs Carels Vatigne.

Hendrik van den Blink, geboren in Utrecht, was wever, en in zijn vorige woonplaats Leiden had hij in de lakenindustrie gewerkt als barkanwerker (barkan was een speciale stof die werd gebruikt voor mannenmantels, gedragen bij kerkgang en begrafenissen). Hendrik was in 1671 getrouwd

met Loijs Vatigne, en in 1673 werd hij poorter van Leiden. Hun eerste twee kinderen werden daar geboren, daarna verhuisden zij naar Everdingen.

De naam Loijs Vatigne verraadt buitenlandse roots. Haar vader Carel/Charles, eveneens een wever, kwam uit Omal, Luik, en haar moeder Marija Mabilot uit Picardië, Frankrijk. De naam van Loijs wordt dan ook op vele manieren geschreven: *Lowijs Waterna (doopnaam), Lowijsa Wattelje, Louisse Carels, Laurensje Carelsdr, Lowijsje Karols, Lowijsje Watinje, Louisje Wattenie, Louijsje Waetinjel, Louijsje Waddingje*. De vele verbasteringen van de namen van haar ouders zal ik hier maar achterwege laten.

Terug naar Joost Brosis en zijn vrouw Aaltje. Ook Joost was wever van beroep.

In Everdingen werden tussen 1702 en 1723 twaalf kinderen NG gedoopt, waarvan er zeven volwassen werden. Deze kinderen bleven de naam Brosis/Brosius voeren, hoewel hun vader Joost heette en het daarom voor de hand zou liggen dat zijn kinderen de naam Joosten kregen. De naam Brosius was dus een vaste achternaam geworden.

Johannes Brosis, gedoopt 22-12-1720, vertrok naar De Meern, waar hij Johannes/Hannes Brosius werd genoemd en met Uleke van Dam een gezin stichtte. Zij woon-

den bij de Stadsdam, een schutsluis in de Leidsche Rijn. Aan de noordzijde van die sluis, de Zandweg-zijde, stond een sluiswachterswoning; aan de zuidzijde, de kant van de buurtschap Oudenrijn, een woning met café. In welk huis zou Hannes Brosius hebben gewoond? Was hij misschien sluiswachter, of was hij kroeghouder van beroep?

Johannes Brosius en Uleke van Dam lieten in De Meern tussen 1747 en 1764 zes kinderen dopen, nummer vijf was Jacob. Jacob Brosius, ged. De Meern 16-12-1759, overl. Vinkeveen 24-5-1819, tr. Woerden 21-9-1783 Marigje Griffioen, ged. Zegveld 11-12-1757, overl. Oudhuizen ?-5-1808, dochter van Jacob Gerritsz Griffioen en Wilhelmina/Willemijntje van Eijck. Jacob Brosius en zijn vrouw gingen wonen in Oudhuizen (Wilnis). En zo komen we weer aan bij hun dochter, Judith Brosius.

Drie huwelijken

Judith Brosius trouwde toen zij 25 jaar oud was op 10-2-1811 met Dirk Korver, weduwnaar van Trijntje Boot. Deze was veenman van beroep, zeventien jaar ouder dan zijn bruid, en vader van zeven kinderen tussen de 17 en 5 jaar. Hun eerste kind werd zes maanden later geboren en kreeg de naam Marretje (mijn betovergrootmoeder). Daarna volgden er nog zes, maar alleen de oudste twee: Marretje en Jacob, zouden de volwassen leeftijd bereiken.

Dirk Korver is op 17-2-1822 overleden. Erfgenamen waren zijn elf kinderen: Marytje, Antje, Ary, Jannetje, Teunis, Jan, Geertje, Marretje, Jacob, Johannes en Gerritje Korver. En ook zijn vrouw, voor een kindsdeel. Dirk Korver en Judith Brosius waren in gemeenschap van goederen getrouwd, dus zij behield de helft van de boedel. Volgens de memorie van successie bestond de nalatenschap uit:

- de helft in een huis en erve gemerkt no.

32, staande en gelegen te Oudhuizen;

- de helft in 25 roeden oude, of 3 roeden 54 ellen nieuwe maat, veenland, gelegen als boven;
- de vierde in een en een half morgen oude, dat is 1 bunder – 27 roeden – 64 ellen nieuwe maat, veenland, waarvan de helft aan de weduwe en erven Jan Vis competeert, gelegen als boven;
- de vierde competeerende aan Machiel Hardijzer de helft in een perceel veenland groot 1 morgen 70 roedens oude, dat is 95 roeden en 2 ellen nieuwe maat, met een daarop staande turfschuit.

Veenman. Bron: geneaknowhow.net, *Het Verleden in Beeld*, verzameling Jan en Caspar Luyken

Judith trouwde 13-9-1823 met de in de memorie van successie van Dirk Korver genoemde Michiel/Machiel Hardijzer, eveneens veenman, weduwnaar van Adriana Kol, en werd drie maanden daarna moeder van een dochter die de naam Johanna kreeg. De 65-jarige Machiel had al zeven volwassen kinderen uit zijn eerste huwelijk. Zijn tweede huwelijk was van korte duur. Machiel Hardijzer stierf op 14-3-1826. Zijn weduwe deed als executrice van de nagelaten boedel aangifte namens zichzelf en

als voogdes over de minderjarige Johanna Hardijzer. Judith Brosius erfde een kindsdeel; de overige erfgenamen waren zijn acht kinderen: Maria, Huibertje, Adriana, Lena, Cornelis, Huig, Willemijntje en Johanna Hardijzer. Judith ondertekende de memorie van successie, evenals die van haar eerste echtgenoot, met een kruisje. De nalatenschap bestond uit:

- Een hofstede bestaande uit een huis nr. 89 met erf, schuur en hooiberg, 20 bunders 43 roeden 79 ellen land, in Noord-Waddinxveen.
- Een perceel veenland 63 roeden 29 ellen met daarop staande turfschuur, in de polder van Demmerik onder Vinkeveen.
- Drie percelen land samen groot 7 bunders 56 roeden 50 ellen in de polder ten westen van Heinoomsvaart onder Wilnis.
- Een perceel land groot 1 bunder 54 roeden 90 ellen gelegen onder Oudhuizen in de polder ten oosten van het Bijleveld.

- Een huis nr. 122 met de daarbij behorende erf en tuin en grond, groot of lastende voor 21 roeden 29 ellen, gemeente Mijdrecht.

*** Op Zaterdag den 15den October 1831, 's voormiddags om 10 ure, zal ten Huize van den Kastelein P. van Os, te Wilnis, publiek worden verkocht: Eene hoeveelheid van ongeveer 750 Veenstokken extra schoone drooge BURGER-TURF en BAK-TURF, geveend in 1831, onder de Gemeente van Wilnis. Informatien te bekomen bij den Notaris A. VERDAM Az., te Mijdrecht, en bij den Veenman J. VERKAIK, te Wilnis.*

Advertentie in Opregte Haarlemsche Courant

22-9-1831

Judith, inmiddels 41 jaar, trouwde op 16-2-1827 voor de derde maal, deze keer met de zes jaar jongere vrijgezel Jacob Verkaik. En ja, alweer een veenman. Dit huwelijk bleef kinderloos.

In april 1834 werd Judith Brosius als lidmaat op belijdenis aangenomen bij de NG kerk in Wilnis. Zij is op 21-6-1852 overleden te Wilnis, huis nr. 117b, 66 jaar oud. Jacob Verkaik overleefde haar vele jaren; hij stierf op 23-1-1875.

Luite Bos

door Irene Stok

Op 9 oktober dit jaar (2023) was het 120 jaar geleden dat Luite Bos, mijn betovergrootvader, in Utrecht overleed. Dit voorjaar deed ik bijzondere ontdekkingen over de laatste dagen van zijn leven. En ik besloot iets voor hem te doen.

Leven van Luite Bos

Om te beginnen: Luite Bos was geen lieverdje. Hij komt regelmatig voor in de gerechtelijke archieven van Friesland. Als in 1885 zijn vrouw Jantje Regeling overlijdt gaat hij zwerven. Hij wordt in Friesland gesignaleerd met een pakje *in een rooden doek* gewikkeld. Ik zie dan een man met een knapzak rondtrekken. Zijn zoon Durk ging vaak met hem mee. Samen hebben ze

in 1889 geprobeerd bij een weduwe in te breken. Luite is in 1899 in Rotterdam opgepakt wegens bedelarij en naar Veenhuizen gebracht.

Hij was een geboren Fries en ook zijn kinderen zijn in Friesland geboren. Daarom was ik verbaasd dat hij in Utrecht is overleden.

De overlijdensakte

In de overlijdensakte staat dat Luite 62 jaar was, arbeider en dat de woonplaats van Luite onbekend was. Dat verbaast mij niet als hij zo'n zwervend bestaan leidde. En in de overlijdensakte staan de naam van zijn overleden vrouw en de namen van zijn ouders. Dat vond ik opvallend. Ik weet van de

mensen bij mij in de straat waar ze wonen maar de namen van hun ouders niet. Hoe kan het dat die namen bekend waren?

Deel van het voormalige academische ziekenhuis aan de Catharijnesingel te Utrecht

De aangevers van de overlijdensakte waren een bode en een bediende. Toen ging bij mij een lampje branden. Zou Luite in een ziekenhuis zijn overleden? In Amsterdam heb ik weleens patiëntenregisters gezien en daarin staan de namen van de ouders. Hadden de aangevers daar hun informatie vandaan gehaald?

Het archief in Utrecht

Op naar Utrecht waar ik in het archief veel heb kunnen vinden. Op 28 september 1903 is Luite (in de boeken staat zijn naam als Luthe gespeld) opgenomen in het Algemeen ziekenhuis (archieff nr. 810; inv. nr. 17, pag 97). Dat ziekenhuis is het voormalige AZU aan de Catharijnesingel. In de boeken staat dat Luite in Heerenveen woonde en de namen van zijn overleden vrouw en ouders staan er keurig vermeld. Ik vermoed dat Luite dit zelf bij zijn opname heeft verteld. Ook lees ik dat de kosten van zijn ziekenhuisopname betaald zijn door de Aalmozenkamer. Hij had zelf geen geld.

Elf dagen na zijn opname is Luite overleden. In het register van overledenen van het ziekenhuis (archieff nr. 810, inv. nr. 45) staat zijn overlijden vermeld; woonplaats: onbekend. Dit register hebben de aange-

vers van het overlijden waarschijnlijk gezien voor ze naar het stadhuis gingen. In een ander boek (archieff nr. 810, inv. nr. 41) staat de doodsoorzaak vermeld: carcinoma ventriculi, dat is maagkanker.

Mij geeft dat een triest beeld: een arme man komt in een andere plaats in het ziekenhuis en sterft daar. Ik heb het vermoeden dat hij zijn familie niet meer gezien heeft. Zijn oudste zoon, mijn overgrootvader, trok als scharenslijper met zijn schip door Friesland; er woonde een zoon in Amsterdam; een zoon in Tilburg en de andere kinderen woonden ook in Friesland. Het was 1903 en er was geen telefoon.

Tot slot vond ik een begraafboek (archieff nr. 1376, inv. nr 14 en 108) waaruit blijkt dat Luite op kosten van de gemeente Utrecht begraven is in een graf dat betaald was voor 10 jaar op de 1e algemene begraafplaats Soestbergen aan de Gansstraat.

Doordat de gemeente het betaald heeft, vermoed ik dat zijn kinderen niet bij de uitvaart waren, anders hadden zij de kosten kunnen betalen. Of en wanneer ze gehoord hebben dat hun vader was overleden, vraag ik me ook af. En als ze het al hadden gehoord dan hadden ze op 13 oktober, vier dagen na het overlijden al in Utrecht moeten zijn voor de begrafenis. Nogmaals het was 1903, de communicatie en het reizen waren heel anders dan nu.

Weer naar Utrecht

In augustus ben ik naar Utrecht gegaan, eerst naar het oude ziekenhuis waar Luite is verpleegd en overleden. Daarna ben ik naar de begraafplaats aan de Gansstraat gelopen. Ik heb de vermoedelijke route gelopen die men (wie heeft hem begraven?) met zijn lichaam is gegaan naar de begraafplaats. Toen ging er geen familie mee; als nazaat kon ik dit nu wel doen. Zijn graf is er niet meer. Aan de rand van de begraafplaats (hij

leefde immers aan de rand van de samenleving) heb ik een witte roos gelegd. Zo heb ik deze betovergrootvader postuum de laatste eer kunnen bewijzen.

Amersfoort en Frankefort

door Freja E.F. Schuitemaker-Frankefort

Mijn meisjesnaam is Frankefort. Deze naam komt van een buurtschap tussen Veghel en Erp. De naam werd in het verleden, net als bij heel veel andere families, op verschillende manieren geschreven. Sinds een groot aantal jaren woon ik in Leusden. Al

vele jaren ben ik, in navolging van mijn moeder, die ermee begonnen is, bezig met de stamboom. Dus was ik verbaasd toen ik een trouwakte in Amersfoort vond waarin een Frankefort werd genoemd. Nieuwsgierig als ik was naar de reden van iemand

om vanuit Noord-Brabant naar Amersfoort te gaan, ben ik op zoek gegaan in de archieven en vond het volgende.

Op 31 mei 1826 trouwt Joannes Adrianus van Elten met Aleyda Maria van Geele in Amersfoort. Zijn ouders zijn Jan/Joannes van Elten en Mechelina Frankefort. Wie was deze Mechelina?

Wat bleek: Mechelina Frankefort stond in mijn stamboom als Mechtildes Frankevoort vermeld. In Wiewaswie zijn in totaal 14 akten te vinden onder beide namen, waarbij in 2 aktes nog de 2^e naam Wilhelmi (afgeleid van haar vader) vermeld staat. In de aktes opgemaakt in Veghel en Sint Oenderode staat zij vermeld als Mechtildes (Wilhelmi) Frankevoort. In de aktes opgemaakt in 's-Hertogenbosch, Amersfoort en Delft heet zij Mechelina Frankefort.

Mechtildes/Mechelina is de zus van een voorvader van mij, haar ouders zijn ook mijn voorouders, namelijk Wilhelmus Lamberti van Frankefort (ca. 1726–1790 Veghel) en Joanna Maria Petri van der Ven (ca. 1742–1781 Veghel).

Een van Mechtildes zoons, Joannes Adrianus van Elten, trouwt in Amersfoort. Hij is rooms-katholiek gedoopt op 23 mei 1800 in 's-Hertogenbosch. Hoe komt hij dan in Amersfoort terecht?

In Amersfoort is Aleyda (Aleijda) Maria van Geele (Geelen) gedoopt op 8-9-1796 in de Kromme Elleboogkerk in Amersfoort, eveneens rooms-katholiek. Zij is de dochter van Cornelis van Geele(n) en Maria Klensmans (of Klersmans), gehuwd 18-2-1791 in Amersfoort.

In de huwelijksakte (1826) van Joannes en Aleyda staat het beroep van Joannes vermeld en wel: Fourier bij het Vierden Bataillon Artillerie Nationale Militie alhier (Amersfoort) in garnisoen. Hij is dus militair.

Op 16-10-1859 overlijdt Alida (schrijf wijze in de akte) Maria van Geelen in Delft. Er staat dat zij 61 jaar is, maar gezien haar doop in 1796, klopt dit niet helemaal, zal dit eerder 63 jaar zijn. In de akte is haar man Joannes (vermeld als Johannes) Adrianus van Elten van beroep: Adjudant onderofficier conducteur der Artillerie eerste Klasse.

Joannes trouwt voor de 2^e keer op 11-4-1860 in Delft met de jongere zus van Aleyda, te weten Gerarda van Geelen. In de huwelijksakte staat dat zij 61 jaar oud is, geboren te Amersfoort, zonder beroep en wonende te Breda. Gerarda is gedoopt op 1-10-1798, evenals haar zuster, in de Kromme Elleboogkerk te Amersfoort (RK). Joannes (Johannes) is bij zijn 2^e huwelijk: conducteur der eerste Klasse bij de Artillerie stapel en constructie magazijnen.

Helaas voor Joannes heeft hij geen geluk met zijn vrouwen, want Gerarda overlijdt op 4-4-1869 in Delft. Hij is dan nog steeds: conducteur der Artillerie.

Joannes Adrianus van Elten zelf overlijdt in Delft op 22-12-1877. Hij is dan gepensioneerd Adjudant-onderofficier der Artillerie.

Kortom Joannes Adrianus van Elten is zijn hele leven militair geweest en dat bracht hem van 's-Hertogenbosch naar Amersfoort, waar hij zijn geliefde(n) leerde kennen, om vervolgens in Delft te eindigen. Voor zover ik kon nagaan, zijn er geen kinderen van hun bekend.

Ter verduidelijking: Een conducteur bij de artillerie was een militair die verantwoordelijk was voor het transport van munitie en andere benodigdheden naar de stukken geschut. Hij was ook verantwoordelijk voor het onderhoud van de stukken geschut en het bijhouden van de administratie van de munitie.

Cholera aan boord

door Marcel van de Krol

Geurt van den Brink werd in 1829 geboren als zoon van Jan Geurtsen en Willempje Jans Schut. Hij woonde met zijn vrouw en 7 kinderen op boerderij de Grote Krol in Garderbroek, gemeente Barneveld. Werd Garderbroek hem te klein of rendeerde de boerderij niet goed genoeg voor zo'n groot gezin? Vrijwel zeker was de hoofdreden de nog steeds beperkte vrijheid in Nederland om je geloof op een andere manier te beleven dan de Nederlands Hervormde (staats)kerk goed vond.

In ieder geval besloot Geurt van den Brink (1829–1881) in maart 1866 met zijn vrouw Willempje van Middendorp (1828–1866) en 6 kinderen, één was al overleden, te gaan emigreren naar Pella in de staat Iowa, Noord-Amerika.

Pella is in 1847 gesticht door dominee Hendrik Pieter Scholte (1805–1868) vanwege de afscheiding in 1832. De afgescheidenen mochten namelijk geen bijeenkomsten houden met meer dan 20 personen. Dominee Scholte is toen met een paar honderd volgelingen vertrokken naar Amerika en heeft zich toen gevestigd in het huidige Pella. In Pella wonen veel mensen van Nederlandse komaf en er staan nog steeds Nederlandse huizen en een molen en er wordt ook nog Pella-Nederlands gesproken, een dialect afgeleid van het Zuid-Gelders.

Het gezin Van den Brink reisde eerst naar Liverpool, Engeland en ging aan boord van het stoomschip, de SS Engeland van rederij National Line, dat gebouwd was in 1865 en 140 meter lang en 50 meter breed was. De boot deed ook als zeilboot dienst. Het schip voer woensdag 28 maart 1866 van Liverpool naar Queenstown in Ierland waar een grote groep Ieren aan boord ging.

De passagiers vanuit Liverpool waren meest Duitsers. Op 29 maart 1866 vertrok de SS Engeland naar New York met 1202 tussen-dekspassagiers, 16 cabinepassagiers en 122 bemanningsleden. De kapitein was R.W. Grace. Het schip was zelfs voor de ruime begrippen van toentertijd overvol en dat was onverantwoord. Op Goede Vrijdag, Zaterdag en Paaszondag stond er een geweldige storm en alle passagiers zaten dus op elkaar gepropt wat het hierna volgende probleem misschien verergerd heeft.

De SS Engeland

Vier dagen na vertrek overleed een 8-jarig Duits jongetje. Men schonk er nog niet veel aandacht aan. De volgende ochtend stierf een 35-jarige passagier en de dag erna 10 passagiers. De cholera was uitgebroken.

Het schip kwam in de nacht van 8 april 1866 in Halifax, Nova Scotia, Canada aan waar op 9 april de gele vlag werd gehesen. Op 11 april werd het schip naar het nabij gelegen eiland McNabs gestuurd, samen met een ander schip, de Virginia, waarop ook cholera was uitgebroken en beide schepen werden in quarantaine geplaatst. Daar werd een schip, de Pyramus, ingericht als hospitaal en de gezonde passagiers moesten op het eiland in tenten wonen. De salonpassagiers en de bemanning bleven op de SS En-

geland. Al het eten werd vernietigd en het schip werd ontsmet. Op 16 april kwamen de Zusters van Liefde om de zieken te verzorgen.

De arts die de zieken 24 uur per dag moest behandelen en leiding moest geven aan de zusters, de 47-jarige arts dr. John Slayter, werd op 17 april zelf ook ziek en stierf binnen 6 uur, een vrouw en 5 kinderen nalatend.

In Halifax en McNabs stierven de meeste passagiers aan cholera. Waren er onderweg op het schip 40 of 46 mensen overleden, in Canada waren dat er nog eens ongeveer 267. De aantallen en data verschillen soms in de diverse bronnen.

Op 18 april vertrok de boot naar New York en kwam daar op 20 april aan met een verlies van bijna een kwart van haar passagiers. In New York moest de boot eveneens

in quarantaine tot vermoedelijk 8 mei.

Geurt zijn vrouw Willempje en de drie jongste kinderen zijn ook aan de cholera gestorven en de reis naar Amerika is dus heel anders verlopen dan hij zich had voorgesteld.

Op de boot (passengerlist) en in Amerika (census) ging Geurt van den Brink zich, net als een deel van zijn familie, Geurt van de Krol noemen, naar de Grote Krol waar hij vandaan kwam. Al zijn nakomelingen heten dan ook Van de Krol. In Amerika is Geurt opnieuw getrouwd met Celia Tysse-ling (1829–1888) en heeft daar nog een kind gekregen.

Bronnen

Familysearch, wikipedia, history of Pella, Iowa 1847–1987, the SS Engeland page, archief Barneveld, Veluwe Geslachten.

Het verhaal van Aart van de Krol en Jannetje van der Heiden

door Marcel van de Krol

In Maartensdijk, in wijk A op huisnummer 96 werd op 29 april 1897 om 8 uur 's ochtends Jannetje van der Heiden geboren. Zij is de tweede dochter van Frank van der Heiden en Alida van den Broek. Na de lagere school in Maartensdijk doorlopen te hebben ging zij in betrekking, onder andere bij een arts in Amsterdam, waar zij veel meemaakte, en bij de familie Quarles van Ufford in Groenekan, waar zij, volgens zeggen, nog eens tijdens een fietstochtje in de royale hal van het grote huis een fonteintje van de muur heeft gereden. Toen haar later om tekst en uitleg gevraagd werd zei ze dat ze met een trapleer van de grote trap gevallen was; men geloofde haar en had nog medelijden ook, omdat ze zo gevallen was. Dit is maar een verhaaltje, er zullen er ongetwij-

feld meer te vertellen zijn, maar dan schieten we ons doel voorbij.

Op 26-jarige leeftijd besloot Jannetje haar jawoord te geven aan Aart van de Krol, toen al 34 jaar oud. Aart werd op 9 september 1889 in Ede geboren. Aart en Jannetje huwden op 22 november 1923 in de gemeente Maartensdijk. Aart van de Krol kwam uit een gezin met 6 jongens en 3 meisjes. Zijn ouders waren Marinus van de Krol, geboren 16 november 1838 te Ede, en Geritje Konstapel, geboren 20 september 1850 te Ede. Marinus van de Krol was boer en bezat een eigen boerderij. Het gezin woonde onder andere in Wekerom (Gelderland).

Op 16-jarige leeftijd liep Aart van huis weg. Hij verbleef ongeveer 7 jaar in Duitsland, waar hij onder andere bij Krupp's

werkte. In Duitsland trad hij éénmalig op in een circus, daartoe uitgenodigd door een artiest die een ton aan zijn tanden de piste ronddroeg. Deze man beloofde degene die hem zou nadoen een gouden horloge. Aart van de Krol kwam, zag en overwon!; hij droeg de ton alleen rond op voorwaarde dat de circusartiest op de ton plaats nam!

Uit Duitsland vertrok hij weer toen hij in verband met de eerste wereldoorlog werd opgeroepen voor de Duitse militaire dienst. Door zijn verblijf in Duitsland sprak hij vloeiend Duits.

In Nederland vervulde hij de militaire dienstplicht bij het regiment Grenadiers en Jagers.

Hij solliciteerde op een betrekking als boerenknecht bij boer Spelt in Maartensdijk waar hij ook te werken kwam. Het was toen dat hij opgemerkt werd door zijn toekomstige vrouw, Jannetje van der Heiden.

Na hun huwelijk dreven zij samen een melkzaak in de Dorpsstraat in Maartensdijk. Na het overlijden van zijn schoonmoeder Alida van der Heiden - van den Broek, in 1924, nam hij het café dat zij dreef in de Dorpsstraat in Maartensdijk over. Na enige tijd werd het café verkocht en konden ze van de opbrengst daarvan ongeveer anderhalf jaar rentenieren. Ze verhuisden naar het adres Dorpsstraat 26 en begonnen een kruidenierszaak, waar ook tabaks- en slijterij-artikelen werden verkocht. Later werd op de verkoop van alleen snoep, tabakswaaren en slijterij-artikelen overgegaan.

In het voorjaar van 1944 cirkelde boven de overkant van de Dorpsweg op nummer 85 een Engelse bommenwerper. Even later vuurde de spitfire een bom af op de boerderij die tussen het woonhuis en de deel (gedeelte van boerderij) in het melkhok terecht kwam en waarvan de huls buiten op het pad

bleef liggen. Door het bombardement overleed een koe en sneuvelde door de enorme luchtdruk van de explosie de winkelruit van Aart van de Krol. De Engelsen hadden het waarschijnlijk op de Duitse telefooncentrale gemunt die zich in het voorhuis van de boerderij van Van Oostrum bevond.

Jannetje had het erg druk met het verzorgen en opvoeden van 7 kinderen. Ook stond zij in de zaak en moest 's avonds het bij een zaak behorende noodzakelijke schrijfwerk doen: haar man dicteerde en zij schreef. In haar spaarzame vrije uren beoefende ze haar hobby: borduren. Het gezin bezat geen auto: het vervoer, vooral in de tijd dat de kruidenierswinkel gedreven werd, ging per transport- en bakfiets.

De hobby's van Aart van de Krol waren tuinieren (200 roe land) en biljarten, ook in competitieverband. Maatschappelijk gezien had hij ruime opvattingen en dacht niet benauwd. Hij was betrokken bij de Oranjevereniging en de buurtvereniging en zat ook in de schoolcommissie. Van huis uit was zijn geloof Nederlands Hervormd, later ging hij over op het Apostolische geloof. Als politieke richting had de SDAP en later de PvdA zijn voorkeur. Bij huis hield het gezin Van de Krol o.a. varkens, kippen, katten en een enkele beer, waar door Aart regelmatig mee geworsteld werd.

Uit het huwelijk van Aart van de Krol en Jannetje van der Heiden werden 9 kinderen geboren. Aart van de Krol werkte tot zijn 72e of 73e door en verhuisde 3 maanden voor hij overleed op 22 oktober 1964 (hij is in de gemeente De Bilt overleden) op 74-jarige leeftijd naar "Het kleine bos" in Hollandsche Rading. Jannetje van der Heiden verhuisde na een aantal jaren terug naar Maartensdijk, waar zij in de Kievitlaan woonde. Zij is na 1983 overleden.

Familie Van Groenestein

Ons lid Gert Hemstede onderzoekt de familie Van Groenestein. Het gaat om Hendrik van Groenestein en zijn vrouw Klaasje Verhei (Verheij e.a.). Dit echtpaar woont in Hoevelaken en is Rooms-Katholiek. Bij zijn overlijden op 27-11-1845 wordt vermeld dat hij in Amersfoort is geboren. Hij is 72 jaar. Dus geboren ± 1773. Hij is gedoopt 5-3-1774. Zijn ouders zijn vermeld als Aalbert van Groenestein en Heintje Jansen. Ons lid Gert Hemstede heeft geprobeerd verder te komen en vermoedt dat de vader van Aalbert weer een Hendrik is en zijn vader Tijmen. Maar hij krijgt het bewijs niet echt rond.

Hendrik van Groenestein en Klaasje

Verhei gingen in ondertrouw voor het gerecht te Amersfoort op 30-01-1801 en zijn gehuwd op 13-2-1801.

Klaasje Verhei overleed op 5-7-1863 te Hoevelaken op 87-jarige leeftijd, dochter van Jan Verhei en Aaltje Everts. Zij is dus geboren ± 1776. Kinderen: Albertus 1801–1824, Aaltje 1802, Jacobus 1804, Walterus 1806–1821, Gertrudis 1808–1821, Joannis 1811, Jannetje 1813, Jacobus 1815, Peter 1820, Wouter 1822, Geertje 1826. Ons lid Gert Hemstede zoekt de voorouders van Hendrik van Groenestein. Wie kan hem helpen? Uw reacties graag naar de redactie van dit blad via nieuwsredacteur-aft@ngv.nl.

Cursus stamboomonderzoek voor beginners

Op veel plaatsen in ons land organiseren afdelingen van de NGV de cursus genealogie voor beginners. Ook in de regio Amersfoort gaan we in het voorjaar van 2024 een cursus organiseren. Er is veel belangstelling voor genealogie, dit komt ongetwijfeld mede door de mooie TV-programma's zoals *Verborgen verleden* en *Spoorloos*. Het gaat een serie van zes avonden worden in de maanden maart – april 2024. Op het moment van schrijven (begin december) zijn we op zoek naar een locatie en gaan we data plannen. Informatie zal via de maandelijkse nieuwsbrieven en de website www.ngv.nl/afdelingen/amersfoort worden gegeven. De onderwerpen die in deze zes bijeenkomsten behandeld worden zijn:

- Hoe ga je beginnen, wat moet je weten?
- Burgerlijke stand en Bevolkingsregister
- Doop-, Trouw - en Begraafregisters, lidmatenregisters

- Zoeken op internet
- Genealogisch programma GensDataPro
- Heraldiek en DNA

De cursus staat open voor leden van de NGV alsook voor niet-leden. Leden betalen een bedrag van € 55,- en voor niet-leden is de prijs € 75,-. Dit is inclusief de cursusmap.

Als men vóór het starten van de cursus betalend lid wordt is de cursusprijs ook € 55,-.

Kent u iemand in uw omgeving die wil beginnen met genealogie, attendeer hem of haar dan op deze cursus. De eerste deelnemers staan bij ons al op de wachtlijst.

Belangstellenden kunnen zich al melden bij de secretaris van NGV afdeling Amersfoort e.o., Gerrie Overweel, e-mail: secretaris-aft@ngv.nl. We nemen dan in het voorjaar contact op met deelnemers en belangstellenden.

Inhoudsopgave

Van de redactie	1
Colofon	1
Lezingen & Activiteiten	2
Van uw vice-voorzitter	5
Oude belastingregisters en genealogie	6
Geneaknowhow	7
Tienminutenpraatjes	8
Oud-bestuurslid Cor van Rooij overleden	9
Judith Brosius	10
Luite Bos	13
Amersfoort en Frankefort	15
Cholera aan boord	17
Het verhaal van Aart van de Krol en Jannetje van der Heiden	18
Familie Van Groenestein	20
Cursus stamboomonderzoek voor beginners	20

